

βουρκουλᾶ ἡ, Πελοπν. (Ἀρεόπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βοῦρκος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ουλᾶ, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,245 κέξ.

Κακὴ ὁσμὴ ἀναδιδόμενη ἐκ βούρκου ἢ ἰλύος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουρκάδα.

βουρκόφυκο τό, ἀμάρτ. Πληθ. βουρκόφυκα ΑΜαμ-μέλ. Θαλασσιν. 47.

Ἐκ τῶν οὐσ. βοῦρκος καὶ φύκι.

Κατὰ πληθ., τὰ φύκια τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης: Ποίημ.

Κρυφτὸς μέσ' ᾧ τὰ βουρκόφυκα πάντα καρτέρι κάνει, τοὺς πελαγήσιμους καὶ ἀκέραιους τοὺς ξεκάνει.

βουρκόψαρο τό, Κεφαλλ.—Λεξ. Ψύλλ. Βλαστ. 433.

Ἐκ τῶν οὐσ. βοῦρκος καὶ ψάρι.

Ἰχθύς διαιτώμενος εἰς πυθμένα βορβορώδη ἐνθ. ἀν.: Οἱ σάρπες εἶναι βουρκόψαρα Κεφαλλ.

βούρκωμα τό, σύννηθ. βούρκωμα βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρκώνω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Α) Κυριολ. 1) Ἡ διὰ βορβόρου ἢ ἰλύος ρύπανσις πολλαχ. 2) Ἡ θόλωσις τοῦ ὕδατος πολλαχ.

Β) Μεταφ. 1) Ἡ θόλωσις τοῦ οὐρανοῦ πολλαχ.: Πολὺ βούρκωμα ἔχει ἀπὸψε ὁ οὐρανὸς καὶ θαρῶ πῶς θὰ βρέξῃ Λεξ. Δημητρ. Συνών. συννέφιασμα. 2) Ἡ ὑγρανσις, ἢ πλήρωσις τῶν ὀφθαλμῶν μὲ δάκρυα σύννηθ.: Τὸ βούρκωμα τῶν ματιῶν σύννηθ. Στραβὼν'κα ἀπ' τοῦ βούρκουμα (τὰ μάτια μου ἐγέμισαν δάκρυα, ὥστε δὲν βλέπω) Στερελλ. (Ἀράχ.) Τοῦ βούρκουμα τ' ματιῶν τ'ς δείχν' πῶς θέλ' νὰ κλάγῃ' Ἡπ. (Ζαγόρ.) 3) Συγκίνησις Ἡπ.—Λεξ. Αἰν. 4) Στενοχωρία Κρήτ.

βουρκώνω σύννηθ. βουρκώνου βόρ. ἰδιώμ. βορ-κόνω-νω Σύμ. βουρκούνου Τσακων. βουλκώνω Θράκ. (Περίστασ.) Λευκ. Πελοπν. (Κορινθ. Σαραντάπ.) βρου-κώνω Θήρ. βουρκῶ Κρήτ. πουρουκ-κόνω-νω Κύπρ. Μετοχ. βουλκωμένος Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) βουρκλωμένος φουρκωμένος Εὔβ. Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ μεσν. βουρκώνω, περὶ οὗ ἰδ. Δουκ.

Α) Κυριολ. 1) Καθιστῶ τι βορβορώδες, λασπώδες Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. Καὶ ἀμτβ. πληροῦμαι βορβόρου Κέρκ. Νάξ. Πελοπν. Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Λεξ. Βλάχ. Δημητρ.: Βούρκουσι τοῦ χουράφ' Αἰτωλ. Βούρκουσι ἢ γούρνα, θέλ' καθάρ'σμα αὐτόθ. Τὰ νερὰ βουρκώνουνε Κέρκ. Μετοχ. βουρκωμένος = τελματώδης Τήλ.: Νερὸ βουρκω-μένο. 2) Ἀμτβ. θολοῦμαι πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) Τσακων.: Μετὰ τῇ βροχῇ βουρκώνει τὸ νερὸ τῆς βρύσις πολλαχ. Ἐβουρκούκαὶ οἱ ψιλοὶ σι (ἐθόλωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς προφανῶς ἔνεκα τῶν δακρύων) Τσακων. || Ἄσμ.

Ποιὸς οὐρανός, ποιὰ θάλασσα, ποιὰ βρύσι δὲ βουρκώνει; Λεξ. Δημητρ.

Γιέ μου, καὶ τί θέλεις ἐδῶ κάτω ᾧ τὸ μαῦρο Νάδη; εἶναι τοῦ Νάδη τὰ νερὰ θολὰ καὶ βουρκωμένα

Ἄνδρ.

Νὰ κλάψουμε, νὰ χύσουμεν ὅλες ἀπ' ἓνα δάκρυ ποτάμι γιὰ νὰ κάμουμε θολὸ καὶ βουρκλωμένο

Ἡπ.

Τραυᾶτε μ', ἀδελφάκια μ', κ' εἶρα τὸ νερὸν θολὸν καὶ φουρκωμένον, πικρὸν φαρμακερὸν

Κερασ. 3) Μέσ. χραίνομαι, λερώνομαι Πόντ. (Κερασ. κ. ἀ.): Ἄσμ.

Θωρεῖς τὸν Χάρων κ' ἔρῃται ᾧ τὸ γαῖμαν φουρκωμένος Κερασ.

Β) Μεταφ. 1) Ἐνεργ. καὶ μέσ. γίνομαι σκοτεινός, σκοτεινιάζω σύννηθ. καὶ Τσακων.: Βουρκώνει ὁ οὐρανός - ὁ καιρὸς - ἢ θάλασσα - τὸ βουνὸ κττ. || Φράσ. Β'νὸ βουρκου-μένου (ἐπὶ ἀνθρώπου ὀργίλου καὶ κατηφοῦς) Στερελλ. (Αἰ-τωλ.) || Ἄσμ.

Ὅσα βουνὰ τ' ἀκούσανε συννέφιασαν, βουρκώσαν Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

Ὅταν σὲ καλοθυμηθῶ καὶ ὅταν σὲ βάλῃ ὁ νοῦς μου, σὰν θάλασσα βουρκώνομαι, σὰν κύμα δέρνει ὁ νοῦς μου Χίος

Βλέπει τὸν οὐρανὸ θολό, τὸν κόσμον βουρκωμένο Κρήτ.

Βλέπει τὸν οὐρανὸ θαμπὸ καὶ τ' ἄστρα βουρκωμένα Λέσβ. 2) Ἐνεργ. καὶ μέσ. γίνομαι κατηφής, σκυθρωπάζω Κύπρ. Μακεδ. (Βλάστ. Καταφύγ.) Μεγίστ. Στερελλ. (Αἰ-τωλ.): Βούρκουσις, κατ' μοῦτρα, δὲν εἶναι νὰ σὶ τ'ράῃ ἄν-θροποντος Αἰτωλ. || Ἄσμ.

Καθὼς μὲ εἶδεν ἐ λυερή, θυμώθη, ἐβουρκώθη Μεγίστ. 3) Ἐνεργ. καὶ μέσ. ἐξοργίζομαι, ἀγανακτῶ Θράκ. (Περίστασ.) Μακεδ. (Καταφύγ. κ. ἀ.): Μπορεῖ νὰ βουλκώσω περισσότερον Περίστασ. 4) Ἐνεργ. καὶ μεσ. γίνομαι ἐν-δακρυς, μοῦ ἔρχεται νὰ κλάψω σύννηθ.: Βουρκώνουν ἢ βούρκωσαν τὰ μάτια του. Λυπήθηκε καὶ βούρκωσε. Μάτια βουρκωμένα σύννηθ. || Ἄσμ.

Ἄν μελετήσω τ' ὄνομα, βουρκώνομαι καὶ κλαίω Πελοπν. (Μάν.)

Εἶχα καιρὸ γὰ νὰ σὲ ἰδῶ κ' ἐβούρκωσα νὰ κλάψω Πελοπν. (Λάστ.)

Ὅ,τι νὰ σ' ἀνεστορηθῶ, βουρκώνομαι καὶ κλαίω Νίσυρ.

Ὅλα τὰ δέντρα τὴν αὐγὴ δροσὰ ᾧναι φορτωμένα κ' ἐμένα τὰ ματάκια μου μὲ δάκρυα βουρκωμένα Ἡπ. 5) Συγκινοῦμαι μέχρι δακρύων, λυποῦμαι, θλίβο-μαι πολλαχ.: Βούρκωσε ἢ ψυχὴ του - ἢ καρδιά του. Βουρ-κωμένη καρδιά - ψυχὴ πολλαχ. Βουρκώνει μου καὶ κλαίω (βουρκώνει μου ἐνν. ἢ καρδιά) Λυκ. (Λιβύσσ.)

Ἐπεσα ν' ἀποτσιμηθῶ κλαίμενος, βουρκωμένος Μεγίστ.

Θαρεῖς το' ἤμουν χαρούμενη γὰ καλοκαρδισμένη; ἐβῶ μ' ἀφ' τὸ παιδάτσι μου θολὴ τσαὶ βουρκωμένη αὐτόθ. **VI)** Ἐξογκοῦμαι ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. Χρόν. 16: Λειώσαν τὰ χόγια, ξυπνᾶνε τὰ δειντρά, κάθε δειντροῦ κλωνάρι βούρκωσε καὶ σκάζει. Συνών. φουσκώνω.

βουρκωσιὰ ἡ, ΠΒλαστ. Ἀργ. 147 βουρκωσιὰ Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρκώνω.

Ἡ ἐμφάνισις σκοτεινῶν νεφῶν εἰς τὸν οὐρανόν, προ-ἀγγελος ραγδαίας βροχῆς καὶ καταιγίδος.

βουρκωτὸς ἐπίθ. Μεγίστ.—Λεξ. Βλαστ. 196 καὶ 254 Δημητρ. βρουκωτὸς Σίφν.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρκώνω.

1) Βορβορώδης, θολὸς ἐξ ἰλύος Μεγίστ. Σίφν.—Λεξ. Βλαστ. 254 Δημητρ.: Βρουκωτὸ μέρος Σίφν. 2) Σκο-τεινὸς Λεξ. Βλαστ. 196. 3) Ὁ προερχόμενος ἐκ συγ-κινήσεως Μεγίστ.: Δάκρυα βουρκωτά. || Ἄσμ.

Σ' τὸ χῶμαν τοῦ μνημάτου σου θὰ ῥθῶ νὰ βονατίσω, νὰ οἷξω δάκρυα βουρκωτά, ἴσως τσαὶ σ' ἀνεστήσω (βονατίσω=γονατίσω).

4) Μελαγχολικός Σίφν.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. Βουρκωτὴ Ἄνδρ.

βούρλα ἡ, Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) Μακεδ. (Βλάστ.) κ.ἀ.—Λεξ. Ἐλευθεροῦδ. Πρω. Δημητρ. βούρλα Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουρλαίνω.

1) Μανία, τρέλλα Ἄνδρ. Ἡπ.—Λεξ. Πρω.Δημητρ.: Εἶναι ς' τοῖς δοῦρλες του, μὴν τοῦ μιλᾶς Ἄνδρ. Συνών. βουρλαῖδα, βούρλια 1, βούρλισμα 4, μούρλα. 2) Διστομίτις νόσος τῶν φυτοφάγων ζώων, ιδίως τῶν προβάτων, ὑπολαμβάνομένη κοινῶς ὡς μανία Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Μακεδ. (Βλάστ.) κ.ά.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητρ. Συνών. ἀβδέλλα 2, β ἀβδέλλισμα 2, βουρλαμάρα, βούρλισμα 5, βούρλο 6, κλαπάτσα.

βουρλαῖδα ἡ, Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα.

Βούρλα 1, ὁ ἰδ.: Οὐλον βουρλαῖδα εἶσι.

βουρλαίνω Ἡπ.—Λεξ. Πρω.Δημητρ. βουρλαίνου Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Μέσ. βουρλαίνουμι. Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουρλίζω. Ὁ μεταπλασμός κατὰ τὰ συνών. μουρλαίνω, τρελλαίνω.

1) Τρελλαίνω Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.)—Λεξ. Πρω.Δημητρ.: Μὴ βούρλαν' οὐ ζουρλὸς Ζαγόρ. 2) Μεταφ. καταπονῶ, κατατρύχω, ἐξαντλῶ Ἡπ.: Μ' ἐβούρλανε τὸ κεφάλι (ἔχω ἰσχυρὰν κεφαλαλγίαν). Βουρλάθηκα ἀπὸ τὸ κεφάλι (ὁμοίως)

3) Μέσ. παθαίνω ἀπὸ τὴν διστομίτιδα νόσον τῶν προβάτων Ἡπ. Μακεδ. (Βλάστ.)

βουρλάκι τό, πολλαχ. βουρλάτσι Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βούρλο διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

1) Μικρὸν βούρλον πολλαχ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουρλάκια τά, καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Πύλ.) 2) Μικρὸς πλόκαμος Μεγίστ.

βουρλαμάρα ἡ, Ἡπ. Θεσσ. (Καλαμπάκ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αμάρα.

Βούρλα 2, ὁ ἰδ.

βουρλάνεμος ὁ, Κέρκ. (Κάτω Γαρφύν.) βουρλάνεμος Κύπρ. Ρόδ. βρουλ-λάνεμος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βουρλός, δι' ὃ ἰδ. βούρλος, καὶ τοῦ οὐσ. ἄνεμος. Ὁ τύπ. βρουλάνεμος καὶ παρὰ Δουκ. ἐν λ. βρουλόν).

Ἰσχυρός, θυελλώδης ἄνεμος, καταιγὶς ἐνθ. ἄν.: Ἄσμ.

Ἄνεμε, βουρλάνεμε, μὴ μὲ πειράξης τόσο

Κύπρ. Συνών. ἀνεμοστρόβιλος. Πβ. τρελλόκαιρος.

βουρλεᾶ ἡ, πολλαχ. βουρλεᾶ Εὐβ. (Κουρούν.) βουρλεᾶ Θράκ. (Φανάρ.) Κάρπ. Κίμωλ. Κρήτ. (Μονοπάτο. κ.ά.) Κύθν. Μεγίστ. Νάξ. (Κορών.) Πελοπν. (Ἄργ. Ἀρχαδ. Καλάβρυτ. Λεῦκτρ.) Ρόδ. Σέριφ. Στερελλ. (Ἀράχ.) Σύμ. Τήλ. κ.ά. βρουλ-λὰ Κάρπ. δουρλεᾶ Θήρ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Σαρεκκλ. Σηλυβρ. Τζετ.) Μακεδ. (Καταφύγ. Πάγγ. Χαλκιδ. κ.ά.) Πελοπν. (Ἡλ.) βρουλλεᾶ Ἀμοργ. (Ἡράκλ.) βρουλγεᾶ Ρόδ. βρουλλεᾶ Ἰκαρ. Δ.Κρήτ. βρουλλία Α.Ρουμ. (Σωζόπ.) δουλλεᾶ Α.Ρουμ. (Σωζόπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶ.

1) Τὸ φυτὸν βούρλο, ὁ ἰδ., πολλαχ.: Κρύφθηκα σὲ μιὰ βουρλεᾶ. Ὡς τὰ ὑγρά μέρη φυτρώνουν βουρλεᾶς πολλαχ. Ἐκαμα πολλὰ ἔξοδα γιὰ νὰ ἡμερώσω τὸ λιβάδι, ποῦ ἦτο γεμάτο ἀπὸ βουρλεᾶς Πάρ. Πῆγε γῦρο'ς τοῖς βουρλεᾶς καὶ τὴ γύρευε, δὲν τὴν εἶδε, νεράιδα ἦτανε κ' ἔφυγε (ἐκ παρ. αὐθ.) Θράκ. (Φανάρ.) ἢ Γνωμ.

Ὁπου δῆς βουρλεᾶ καὶ βάτο, | κάτεχε νερὸ 'ποκάτω Κρήτ. ἢ Αἰνιγμ. Ἀσπρο ἄλογο'ς τὴ βρουλλεᾶ δεμένο (ὁ τυ-

ρὸς κατὰ τὴν πῆξιν του εἰς τὸ καλάθι) Κάρπ. Τήλ. β) Πολλὰ ὁμοῦ βούρλα Δαρδαν. Ζάκ. Κεφαλλ. κ.ά.—Λεξ. Αἰν. Βυζ. 2) Τὸ φυτὸν σπάρτον τὸ βρουλλοειδὲς (spartium junceum) τῆς τάξεως τῶν βρουλλωδῶν (juncaceae) Ἰκαρ.—Α.Σακελλ. Ἐγγειρ. Ἀρμενιστ. 564. 3) Τὸς ὅπου φύονται βούρλα Εὐβ. (Κουρούν.) Θεσσ. (Ἀλ.μυρ.) Στερελλ. (Ἀράχ.): Πάμι'ς τὴ βουρλεᾶ γιὰ κἄνα βούρλου Ἀράχ. Πῆγα τὰ ζ-ζᾶ'ς τὴ βουρλεᾶ νὰ βοσ-σήσουνε Κουρούν. Συνών. βουρλιδεᾶς. 4) Ἡ ἀπὸ τόπου, ὅπου φύονται τὰ βούρλα, ἀναδιδομένη κακοσμία Μεγίστ.: Φρ.

Ἀουμπρὸς βρωμεῖ βρουλλεᾶς | κὶ ἀουπίσω κατρουλεᾶς (ἐπὶ τῶν πολὺ ἀκαθάρτων). 5) Σχοινίον κατεσκευασμένον ἐκ βούρλων πολλαχ.: Οἱ γαδάροι ἐσπᾶσανε τοῖς βουρλεᾶς τῶνε, μόνο κάμε τῶνε ἄλλες, γιὰτὶ θὰ φύουνε Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Ἐδεσεν τὸ βόιν μὲ τὴ βρουλλεᾶ Ρόδ. ἢ Ἄσμ.

Ἐχασα τὴ γαδάρα μου μὲ μιὰ βουρλεᾶ δεμένη Πελοπν. (Μάν.)

Κόρη, σαράντα δέπλες τὰ κάνεις τὰ μαλλιά,

κόψε τὴ μιὰ πλεξούδα, μάκρυνε τὴ βουρλεᾶ

Κρήτ. β) Σχοινίον σπάρτινον χρησιμεῖον ὡς προυμνήσιον εἰς τὰ πλοῖα πολλαχ. γ) Σχοινίον ἐκ κυπεύρου Ἄνδρ. Εὐβ. (Πλατανιστ.) Κρήτ. (Κασιδ. κ.ά.) κ.ά.: Ἄσμ.

Ἐχάσα τὴν ἀγάπη μου μὲ μιὰ βουρλεᾶ δεμένη,

ὅποιος τὴ βρῇ νὰ τὴ χαρῇ, μόν' τὴ βουρλεᾶ νὰ φέρῃ

Κρήτ. 6) Πατήτρα τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ πλεκομένη μὲ βούρλα Κρήτ. (Κασιδ.) 7) Ὁρμαθὸς οἰωνδήποτε πραγμάτων περασμένων εἰς βούρλον ἢ καὶ εἰς σπάγγον πολλαχ.: Μὴ βουρλεᾶ μανιτάρια - σῦκα - φλουριά - ψάρια κτ.

8) Περιδέριαιον Θράκ. (Σαρεκκλ.): Χουση δουρλεᾶ μὲ φλουρεᾶ. Ἡ δουρλεᾶ τῆς χροαίζει τὰ λαιμά της.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουρλεᾶ Ἄνδρ. (Κόρθ.) Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀργολ. Λογκ.) Στερελλ. (Βοιωτ.) Βουρλεᾶ Εὐβ. (Κουρούν.) Βρουλλεᾶ Πελοπν. (Λακων.) Ρόδ. Χίος Βρουλλεᾶς Κρήτ. (Σέλιν.) Βουρλεᾶς Θήρ. Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.) Σκόπ. Βριλλεᾶς Πελοπν. (Γορτυν.)

βουρλεᾶς ὁ, ἀμάρε. βρουλλεᾶς Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶς.

Ποικιλία σίτου μὲ κάλαμον εὐθὺν ὡς τὸ βούρλον. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βουρλεᾶς Πελοπν. (Ἀργολ. Ἀρχαδ. Λακων.) Βρουλλεᾶς Πελοπν. (Λακων.) Χίος Βουρλεᾶδες Ἡπ. (Ζαγόρ.)

βουρλένιος ἐπιθ. πολλαχ. βουρλένιους βόρ. ιδιῶμ. βρουλλένιος Κρήτ. (Μονοπάτο.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

Ὁ κατασκευασθεὶς ἐκ βούρλων: Βουρλένια ψάθα. Βουρλένιο καλάθι - πανέρι κτ. πολλαχ. ἢ Φράσ. Τσακνένιος καὶ βουρλένιος (ἐπὶ ἰσχυροῦ) Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) ἢ Ἄσμ.

Μωρὲ κακειὰ γυναῖκα, βουρλένια φορκαλεᾶ,

ποῦ τὰ καμώματά σου δὲν τὰ 'καμε καμμιὰ

ἀγν. τόπ. Συνών. βουρλίτικος.

βουρλί τό, Ἡπ. βρουλλί Μεγίστ. Ρόδ. βρουλλίν Μεγίστ. βρουλ-λιν Κύπρ. (Καρπασ. κ.ά.) Λυκ. (Λιβύσσ.) φρουλ-λιν Κύπρ. δουρλί Α.Ρουμ. (Φιλιπούπ.) βούρλι Εὐβ. δουλλ' Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούρλο.

1) Κλώνος τοῦ φυτοῦ βούρλου Ἡπ.: Ἄσμ.

